

22ste zondag door jaar C

Lc. 14, 1. 7-14

Bescheidenheid, broeders en zusters in Christus, lijkt in onze samenleving op het eerste gezicht niet erg hoog te scoren. Het zijn de mensen die het gemaakt hebben, die in het middelpunt van de belangstelling staan. In de politiek, de sport, de zakenwereld. En vaak ook in de kerk. Onze maatschappij vraagt om mensen die presteren. Dat is ook goed, want als niemand iets presteert, komt er van de samenleving niets terecht. En om te presteren is een zekere mate van zelfbewustzijn en zelfvertrouwen nu eenmaal onontbeerlijk. Dit lijkt wat op gespannen voet te staan met de deugd van bescheidenheid.

Toch wordt aan de andere kant bescheidenheid ook wel weer gewaardeerd. Bescheiden mensen worden meestal sympathieker gevonden dan mensen die nogal met zichzelf ingenomen zijn. Jezus Sirach bevestigt dit in de eerste lezing. Blijf bescheiden, dan zul je meer geliefd worden dan iemand die geschenken uitdeelt. Bescheidenheid siert de mens, zeggen we ook vandaag nog wel. Maar wat is bescheidenheid eigenlijk?

Met minderwaardigheidsgevoelens heeft het niets te maken. Het gaat eerder om zoiets als je plaats kennen. Dat is: weten waar je staat. Jezelf kennen: je gebreken en je tekorten, maar ook je goede kanten, je talenten en je mogelijkheden. Je tekorten kennen zorgt ervoor dat je met beide benen op de grond blijft staan. Je talenten en mogelijkheden kennen zorgt ervoor dat je als mens kunt groeien, jezelf kunt ontwikkelen. Zonder overigens dat je je erop laat voorstaan.

Laten we tegen de achtergrond van deze opmerkingen eens kijken naar het evangelie van vandaag.

Plaats van handeling is het huis van een voornaam heer. Jezus heeft er blijkbaar geen moeite mee om samen met een voornaam iemand de maaltijd te gebruiken. Hij heeft dus niets tegen belangrijke, succesvolle mensen als zodanig. Het is goed om dit even vast te stellen.

Tijd van handeling is de sabbat. Hier vindt niet zomaar een maaltijd plaats, maar een sabbat-maal. Een maaltijd die in de joodse traditie altijd in het teken staat van de bijzondere relatie met God. Een maaltijd waarbij men zich extra bewust wordt van het feit dat men de gaven die men ontvangt, van Hem en van Hem alleen gekregen zijn. Daar past dankbaarheid en bescheidenheid. Onze eucharistie: dankzegging voor de zelfgave van Jezus Christus, vindt niet toevallig haar oorsprong in het joodse sabbatsmaal, in het bijzonder het paasmaal.

De maaltijd is hier dus dienst aan God. En dan gaat het niet aan dat je jezelf op de voorgrond plaatst, hoe belangrijk je ook mag zijn. Jezus nu, ziet precies het tegenovergestelde gebeuren. Hij ziet de genodigden de belangrijkste plaatsen uitkiezen.

Aanleiding voor Hem om de gelijkenis te vertellen van het bruiloftsmaal. We kunnen die bruiloft letterlijk opvatten, en dan spreekt de gelijkenis eigenlijk voor zich. Want we hebben allemaal wel eens een situatie meegemaakt op een of ander feest waar iemand zich op de voorgrond dringt en van de gastvrouw of gastheer te horen krijgt dat hij maar eens een stapje terug moet doen en anderen aan het woord laten. En dat mensen die zich op de achtergrond houden te horen krijgen dat ze er ook bij horen en wat meer in de belangstelling worden geplaatst.

We kunnen de bruiloft, zoals meestal het geval is in de bijbel, ook opvatten als een metafoor voor het Rijk van God. En dan zouden degenen die de voornaamste plaatsen uitkiezen vergeleken kunnen worden met mensen die van zichzelf vinden dat ze het eigenlijk wel goed hebben gedaan en dus die plaats verdiend hebben. Met mensen die het goede in henzelf beschouwen als eigen verdienste en niet als een gave. Het is duidelijk dat Jezus daarmee afrekent.

En degenen die de minste plaatsen uitkiezen kunnen vergeleken worden met mensen die het goede in henzelf niet als verdienste aanrekenen, maar als een gave van God. Mensen die dankbaar zijn voor het goede dat ze hebben mogen doen. Zonder enige beloning te verwachten. In het evangelie wordt dit nog eens uitgedrukt in de aansporing om armen en gebrekkigen uit te nodigen omdat daar geen beloning van te verwachten valt.

We raken hier aan een grondhouding die dieper gaat dan alleen maar bescheidenheid. Het is de grondhouding van de deemoed.

Deemoed is de weg van waarachtige zelfkennis (je 'plaats' weten). De bereidheid om af te dalen naar de bodem van je ziel, waar zich onze oprechte verlangens bevinden, maar ook onze hartstochten en schaduwzijden. Het is een geestelijke weg. Geen valse bescheidenheid, maar menselijke waardigheid. Deemoed opent ons voor God en voor de naaste. Deemoed is de houding van God, die in de persoon van Jezus Christus gelijk wordt aan mensen. Dat is geen vernedering, integendeel: deemoed verheft de mens tot wat hij is en tot wat hij bedoeld is te zijn.

We raken hier aan de grondhouding, die wel eens de sleutel zou kunnen vormen tot het Rijk van God, of met andere woorden, de sleutel tot duurzaam geluk. Dát duurzame geluk wens ik ons allen toe.

Jan van de Laar, pastor